

กลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว*

จิตติมา บุญแลบ**

พนันดา เลอเลิศยุติธรรม*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษากลวิธีการขอร้องเพื่อการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการขอร้องของสมาชิกในครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวกับปัจจัยทางสังคมทางด้านเพศของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า ปรากฏกลวิธีการขอร้องทั้งหมด 10 กลวิธี ได้แก่ 1) การอธิบายผลของการกระทำ 2) การแนะนำ 3) การถาม 4) การบอกความต้องการ 5) การกำหนดเงื่อนไข 6) การกล่าวให้ผู้ฟังรู้สึกดี 7) การเสนอทางเลือกอื่น 8) การบอกเหตุผล 9) การกล่าวประชดประชัน และ 10) การกล่าวตำหนิ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องที่พ่อและแม่นิยมใช้ พบว่ามีอัตราใกล้เคียงกัน ได้แก่ การอธิบายผลของการกระทำ และการแนะนำ สำหรับกลวิธีอื่น ๆ พบว่าพ่อจะใช้กลวิธีการบอกความต้องการ และการเสนอทางเลือกอื่นมากกว่าแม่ ส่วนแม่จะใช้กลวิธีการถาม การกำหนดเงื่อนไข การบอกเหตุผล การกล่าวให้ผู้ฟังรู้สึกดี และการกล่าวประชดประชันมากกว่าพ่อ โดยมีอัตราการใช้จากมากไปน้อยตามลำดับ สำหรับการใช้กลวิธีการตำหนินั้นพ่อและแม่มีอัตราการใช้ที่น้อยที่สุดเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : การขอร้อง ครอบครัวเดี่ยว การสื่อสาร

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ “กลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร. พนันดา เลอเลิศยุติธรรม อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The Request Strategy in Communication of Family Members

Jittima Boonlab

Pananda LerlertYuttithum

Abstract

This research studies of the request strategy in the communication of family member that is important in daily life. The purpose is to study the request strategy types of a nuclear family consisting of parents and children by setting up a scenario for the parents to give requests to the children to do something and the social factors of the speaker's sexuality that affected to the listener. Data were collected by open-ended questionnaires.

The results found that there are 10 request strategies in family communication which are; 1) explanation about advantage and disadvantage, 2) suggestion, 3) question, 4) requirement, 5) stipulation, 6) goodwill expression, 7) alternative offer, 8) rationalization, 9) sarcasm, and 10) Blame. In the relationship side of parents who used the most explanation about advantage and disadvantage and suggestion in the request strategies, there was not much difference. In the other strategies, the researcher found that the fathers usually used the strategies of requirement and alternative offer more than mothers. Then the mothers usually used the strategies of question, stipulation, rationalization, goodwill expression, and sarcasm in descending order of frequency more than the father. Likewise, the fathers used blame strategy less than the mothers.

Key words: request, nuclear family, communication

บทนำ

การขอร้องเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาสื่อสารเพื่อขอให้ผู้อื่นกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้พูดจะต้องเลือกใช้กลวิธีการหลากหลายแบบเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้พูด เมื่อผู้ฟังยินดีที่จะปฏิบัติตามแล้ว ย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง แต่ถ้าผู้ฟังไม่สามารถปฏิบัติตามการขอร้องตามได้ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังอาจจะเกิดความไม่สบายใจได้และเป็นสาเหตุของการขัดแย้งได้

ในปัจจุบันนี้พบว่า มีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในครอบครัวมากขึ้น โดยมีสาเหตุจากปัจจัยหลายด้าน และสาเหตุที่สำคัญคือปัญหาการสื่อสารภายในครอบครัว จากงานวิจัยของ สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ และคณะ (2552) กล่าวว่าปัญหาเกิดจากการที่สามภรรยาในสังคมไทยประสบปัญหาด้านความประพฤติไม่อยู่ในศีลธรรม และขาดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่คู่สมรส เป็นสาเหตุให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นและมีการสื่อสารพูดคุยหรือสั่งสอนลูกน้อยลง และครอบครัวในสังคมไทยมีลักษณะเป็นแบบครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก มากขึ้น (ศิริรัตน์ คุปติวุฒิ. 2545) นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาความเป็นอยู่แบบครอบครัวเดี่ยวส่วนใหญ่คือ ปัญหาของครอบครัวที่มีลูกที่เป็นวัยรุ่น เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงจากวัยรุ่นไทย พ.ศ. 2541-2551 โครงการวิเคราะห์สุขภาพของเด็กและวัยรุ่น (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. 2552) พบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงดังนี้คือ 1) พฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติเหตุจราจร เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย 2) พฤติกรรมเสี่ยงด้านความรุนแรง เช่น การอยู่ในเหตุการณ์ต่อสู้ทำร้ายร่างกาย 3) พฤติกรรมเสี่ยงด้านภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตาย 4) พฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติด 5) พฤติกรรมการเป็นโรคอ้วน 6) พฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์และการเปี่ยงเบนทางเพศ 7) พฤติกรรมเสี่ยงด้านปัญหาการเรียน 8) พฤติกรรมเล่นคอมพิวเตอร์และติดเกม ซึ่งจะนำปัญหาดังกล่าวมาเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ทำให้การวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจที่จะศึกษาครอบครัวเดี่ยวที่มีลูกอยู่ในช่วงวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมต่อไป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 10-20 ปี โดยจะแบ่งเป็น 3 ช่วงคือ วัยรุ่นตอนต้น (Pubertal phase) อายุระหว่าง 10-13 ปี วัยรุ่นตอนกลาง (Mild Adolescence or Transitional phase) อายุระหว่าง 14-16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย (Adolescence Proper) อายุระหว่าง 17-20 ปี (Erikson. 1963) โดยปกติแล้วสมาชิกในครอบครัวถือว่ามีระยะห่างน้อยมาก แต่มีบางครอบครัวอาจจะประสบปัญหาการสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับลูกชาย/ลูกสาว เช่น ลูกผู้หญิงมักจะคุยเรื่องการแต่งตัว ความสวยความงามกับแม่มากกว่าคุยกับพ่อ หรือบางครั้งแม่อยากพูดคุยเกี่ยวกับการเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นกับลูกชายก็กลัวว่าลูกจะอายไม่กล้าตอบ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาปัจจัยทางด้านเพศจึงมีความน่าสนใจและน่าจะมีผลต่อการเลือกใช้วิธีการขอร้องที่แตกต่างกันด้วย

ในการศึกษานี้ได้พิจารณาเลือกใช้แนวคิดวัจนกรรมการขอร้อง ซึ่งเป็นวัจนกรรมประเภทการกล่าวชี้แนะ การขอร้องส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง และผู้พูดจะเป็นผู้กำหนดให้ผู้ฟังต้องกระทำให้บางสิ่งบางอย่างในการที่ผู้พูดกล่าวขอร้อง (Searle. 1985) ดังนั้นผู้พูดจึงต้องเลือกใช้ วิธีการพูดและถ้อยคำที่จะพูดให้เหมาะสม จึงจะประสบผลสำเร็จในการสื่อสารการขอร้องนั้น ๆ และแนวคิดทฤษฎีวัจนกรรม กล่าวว่า

การขอร้องจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขเหมาะสม 4 เงื่อนไข ดังนี้คือ 1) เงื่อนไขวัจนกรรมประพจน์ คือ ในการกล่าวถ้อยคำการขอร้องจะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในอนาคต 2) เงื่อนไข การเตรียมการ คือ ผู้กล่าวถ้อยคำการขอร้องแน่ใจว่าผู้ฟังสามารถจะทำตามที่ตนเองขอร้องได้ แต่ผู้พูดเองไม่แน่ใจว่าถ้าผู้พูดไม่กล่าวถ้อยคำขอร้อง ผู้ฟังจะทำการที่ตนเองต้องการให้ทำหรือไม่ ผู้พูดจะต้องกล่าวขอร้อง 3) เงื่อนไข ความซื่อสัตย์ คือ ผู้พูดต้องการให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้ผู้ฟังกระทำการบางสิ่งบางอย่างให้ผู้พูด จึงกล่าวถ้อยคำขอร้องกับผู้ฟัง และ 4) เงื่อนไขความสำคัญ คือ ผู้พูด แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้ผู้ฟังกระทำการบางสิ่งบางอย่างให้ตามที่ต้องการนอกจากเงื่อนไขที่เหมาะสมที่กล่าวมา (Searle. 1969) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวคิด ในการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องของ Brown and Levinson (1978) คือ ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเป็นส่วนประกอบตามบริบทของการเลือกใช้กลวิธีการขอร้อง 3 ปัจจัย คือ ความสัมพันธ์ของสถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟังหรืออำนาจ (power) ความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังหรือระยะห่างทางสังคม (social distance) และความหนักเบาของภาระที่ขอให้กระทำ (ranking of imposition) ดังนั้นปัจจัยในการขอร้องจะมีผลต่อการสื่อสารระหว่างคนในครอบครัวด้วย พ่อแม่ที่มีความสนิทคุ้นเคยกับลูกอาจจะใช้กลวิธีหลากหลายรูปแบบ เพื่อบอกเจตนาที่จะให้ลูกให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจได้ดีขึ้น ดังนั้นการนำเหตุผลต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบกับการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องจะมีประสิทธิภาพตามที่ผู้พูดคาดหวังทำให้เกิดการสื่อสารที่ดี มีความเข้าใจกันทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องที่เหมาะสมต่อการสื่อสารมีความสำคัญและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารด้านต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการขอร้องการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมทางด้านเพศของพ่อและแม่ที่มีผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การเลือกและขนาดประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ได้แก่ พ่อและแม่จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

1.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ประเภทการเลือกแบบบังเอิญ (Haphazard or Accidental Sampling) โดยผู้วิจัยพยายามเก็บตัวอย่างเท่าที่ได้รับความร่วมมือ ตัวอย่างที่ได้จึงเป็นกรณีพิเศษหรือยินดีให้ความร่วมมือหรืออยู่ในสถานที่หรือสภาวะดังกล่าวตามจำนวนที่ต้องการ (สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร. 2560 : ออนไลน์) และใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเบื้องต้นโดยมีรายละเอียดของคุณสมบัติที่ต้องการดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสแล้ว ความเป็นอยู่ในลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวและมีอายุของลูกสาวหรือลูกชายอยู่ในช่วงวัยรุ่น

1.2 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ชาย (ผู้เป็นพ่อ) 15 คน และ หญิง (ผู้เป็นแม่) 15 คน และพิจารณาเลือกพ่อและแม่ทั่วไป อายุระหว่าง 30-65 ปี ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงว่าจะต้องเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน เพราะต้องการเห็นมุมมองที่ความแตกต่างกันของปัจจัยด้านเพศมีผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์สมมติเท่านั้น

2. การจัดเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

2.1 การจัดทำแบบสอบถามโดยทำแบบสอบถามปลายเปิดตามสถานการณ์สมมติ จำนวน 16 สถานการณ์ ซึ่งกำหนดคำถามจากปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นทั้งหมด 8 ปัญหาตามรายละเอียดที่กล่าวมาในบทนำ และกำหนดว่าปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น 1 ปัญหา นำมาจัดทำเป็นสถานการณ์สมมติ 2 สถานการณ์ ซึ่งการศึกษาปัญหาของวัยรุ่นมีการพิจารณาจากงานวิจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงจากวัยรุ่นไทย พ.ศ. 2541-2551 โครงการวิเคราะห์สภาวะของเด็กและวัยรุ่น (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. 2552)

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ทำการเก็บข้อมูลที่เป็นคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อและแม่โดยการเขียนตอบในแบบสอบถามเพื่อหาวิธีการขอร้องของผู้พูด จำนวน 30 คน (แบ่งเป็นพ่อ 15 คน และ แม่ 15 คน) ใช้เวลาเก็บข้อมูลเป็นเวลา 6 เดือนและนำข้อมูลทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาคัดแยกและจัดเป็นประเภทกลวิธีที่ปรากฏและบันทึกข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้กลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดรูปแบบของกลวิธีการขอร้องจากงานวิจัยของ Blum-Kulka and Olshtain (March 1984) โดยพิจารณามุมมองของการขอร้อง 4 มุมมอง ประกอบด้วย การเน้นที่ผู้ฟัง การเน้นที่ผู้พูด การเน้นทั้งผู้พูดและผู้ฟัง และไม่เจาะจง มาใช้ในการเลือกกลวิธีการขอร้องด้วย และการเลือกใช้รูปแบบของกลวิธีการขอร้องในแต่ละสถานการณ์สมมติมีความแตกต่างกัน โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

3.1 วิเคราะห์เพื่อหาประเภทของกลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวของผู้พูด (พ่อและแม่) ที่ปรากฏเป็นอัตราร้อยละ และเปรียบเทียบอัตราปรากฏเพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันของพ่อและแม่มีผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้องที่แตกต่างกันอย่างไร

3.2 นำผลที่ได้จากวิเคราะห์มาสรุปผลการวิจัย แสดงผลการวิจัยในรูปของตารางและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การรายงานผลการวิเคราะห์กลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

1. รูปแบบของกลวิธีการขอร้องในการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว

ผลวิเคราะห์กลวิธีการขอร้องทั้งหมดจาก 16 สถานการณ์ในแบบสอบถาม พบว่ากลวิธีการขอร้องของสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 10 กลวิธี ซึ่งศึกษาตามแนวคิดการจัดรูปแบบกลวิธีการขอร้องในงานวิจัย

ของ Blum-Kulka and Olshtain (March 1984) และศึกษาโครงสร้างของประโยคจากงานวิจัยการขออภัย และการปฏิเสธคำขออภัยในภาษาไทยของ สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง และสุชุมมาตี ขำศิริณู (2548) พบว่า ใน 1 สถานการณ์ ผู้พูดจะใช้กลวิธีขออภัยมากกว่า 1 กลวิธีด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลวิธีที่ 1 การอธิบายผลของการกระทำ

เป็นกลวิธีที่อธิบายผลของการกระทำในสถานการณ์นั้น ๆ มีจุดประสงค์ที่จะอธิบายให้ทราบถึงผลดีและผลเสียของการกระทำ ในกรณีที่ผู้พูดขออภัยและมีเจตนาที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการนั้น ๆ จะอธิบายผลดีของการกระทำ หรือกรณีที่ผู้พูดขออภัยและมีเจตนาที่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการนั้น ๆ จะอธิบายผลเสียของการกระทำ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1

“ใส่เถอะนะเพราะเกิดล้มขึ้นมามันจะช่วยลดการบาดเจ็บ”

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นสถานการณ์ที่ลูกจะขับรถจักรยานยนต์เพื่อไปทำรายงาน และพ่อแม่ต้องการให้ใส่หมวกนิรภัย ซึ่งพ่อแม่ส่วนใหญ่จะใช้กลวิธีการอธิบาย เช่น เป็นการชี้แจงผลดีและผลเสียของการกระทำ

กลวิธีที่ 2 การแนะนำ

เป็นกลวิธีที่มีจุดมุ่งหมายในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ ประกอบด้วย การแนะนำเพื่อบอกกล่าววิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและพบว่า ถ้าผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังปฏิบัติตามมักใช้คำ “ควร” หรือ “ต้อง” และถ้าผู้พูดมีเจตนาที่ไม่เห็นด้วยที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามมักใช้คำว่า “ไม่ควร” หรือ “อย่า” จะถือรวมเป็นการห้ามปฏิบัติตนเอง ทั้งสองวิธีมักจะไปด้วยกันเพราะเมื่อมีการห้ามแล้ว ก็จะมีการแนะนำสิ่งที่ควรปฏิบัติแทนพฤติกรรมที่ห้าม

ตัวอย่างที่ 2

“ลูกควรตั้งใจเรียนก่อน ยังไม่ควรมีแฟน เมื่อมีแล้วจะทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนนะ”

ตัวอย่างที่ 2 เป็นสถานการณ์ที่ลูกกำลังมีแฟนและไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน และพ่อแม่ต้องการให้ลูกเลิกคบกับแฟนและตั้งใจเรียนมากขึ้น จึงใช้กลวิธีการแนะนำให้ลูกตั้งใจเรียนและแนะนำไม่ให้ลูกมีแฟน เพราะเห็นว่าการมีแฟนจะมีผลกระทบต่อการเรียนทำให้ขาดสมาธิ

กลวิธีที่ 3 การถาม

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดถามความเป็นไปได้เพื่อต้องการขออภัยให้ผู้ฟังปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติการกระทำนั้น ๆ หรือการขออภัยโดยใช้รูปแบบของคำถามว่าเลิกปฏิบัติแบบนี้ได้หรือไม่

ตัวอย่างที่ 3

“อย่าทำแบบนี้อีกได้ไหม การใช้ความรุนแรงมีแต่จะเจ็บตัวไม่ช่วยแก้ไขอะไร”

ตัวอย่างที่ 3 เป็นสถานการณ์ที่ลูกมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนที่โรงเรียนถึงขั้นมีปากเสียงและใช้กำลังแก้ปัญหา พ่อแม่จึงใช้วิธีการขออภัยโดยใช้รูปแบบของการถาม เพื่อไม่ให้ลูกปฏิบัติแบบนี้อีก

กลวิธีที่ 4 การบอกความต้องการ

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เจตนาบอกความต้องการของผู้พูดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การบอกความต้องการโดยตรงเพื่อบอกให้ทราบอย่างชัดเจนว่าอยากให้กระทำเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งดีควรกระทำ หรือ

“ไม่อยากให้กระทำเพราะเป็นสิ่งไม่ดี เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังรู้สึกกลัวและไม่กล้ากระทำ และการบอกความต้องการโดยอ้อมเพื่อบอกความต้องการแฝงให้ผู้ฟังนำไปคิดเองว่าผู้พูดมีความห่วงใยไม่ต้องการให้กระทำสิ่งนั้น

ตัวอย่างที่ 4

“ไม่อยากให้ไปดื่มเลย มีแต่โทษทั้งนั้น”

ตัวอย่างที่ 4 เป็นสถานการณ์ที่ลูกมาขออนุญาตไปงานเลี้ยงและดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงปิดภาคเรียนและพ่อแม่มีเจตนาที่จะบอกความต้องการโดยตรงให้ลูกทราบว่าไม่อยากให้ดื่ม

กลวิธีที่ 5 การกำหนดเงื่อนไข

เป็นกลวิธีขอร้องโดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ฟังกระทำหรือไม่กระทำบางสิ่งบางอย่าง เป็นแนวทางให้ผู้ฟังปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา

ตัวอย่างที่ 5

“ถ้าหนูจะเล่น พ่อขอให้หนูทำการบ้านให้เสร็จก่อนและเล่นไม่เกิน 1 ชั่วโมงเท่านั้นนะ”

ตัวอย่างที่ 5 เป็นสถานการณ์ที่ลูกกำลังติดโทรศัพท์มือถือตลอดเวลา พ่อแม่จึงใช้ข้อกำหนดว่าถ้าจะเล่นจะต้องทำการบ้านให้เสร็จและเล่นได้ไม่เกินเวลาที่กำหนด

กลวิธีที่ 6 การกล่าวให้ผู้ฟังรู้สึกดี

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดมีเจตนาที่จะกล่าวแสดงความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง เช่น การกล่าวชมเชยเพื่อสนับสนุนผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ดีต่อไป การกล่าวให้กำลังใจแก่ผู้ฟังเพื่อให้รู้สึกมั่นใจในการกระทำนั้น ๆ การให้อภัยเพื่อสร้างความหวังและโอกาสทำให้ไม่เกิดการท้อถอยในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีต่อไป และการให้การช่วยเหลือเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกมั่นใจมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 6

“ดีมากเลยที่ลูกตั้งใจและขยันเรียน แต่แม่อยากให้ลูกผ่อนคลายบ้าง”

ตัวอย่างที่ 6 เป็นสถานการณ์ที่ลูกมีอาการไม่ค่อยพูดคุยกับใครในบ้าน จะอ่านหนังสือตลอดเวลา พ่อแม่จึงใช้กลวิธีการชมเชยเพื่อสร้างความมั่นใจให้ลูกในเรื่องการเรียนที่ดีอยู่แล้ว แล้วจึงบอกความต้องการเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น

กลวิธีที่ 7 การเสนอทางเลือกอื่น

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดมีเจตนาในการเสนอทางเลือกอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่ขอร้องหรือเพื่อโน้มน้าวผู้ฟังให้เปลี่ยนความคิดเพื่อไม่ให้กระทำบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ถูกต้องและมีแนวทางในการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ทำอยู่กับสิ่งที่เสนอมาใหม่ว่ามีความแตกต่างของประโยชน์ที่ได้รับอย่างไร

ตัวอย่างที่ 7

“วันนี้ออกไปข้างนอกกับพ่อกันเถอะ พ่ออยากไปหาซื้อเสื้อ ไปช่วยเลือกแบบให้หน่อยสิ”

ตัวอย่างที่ 7 เป็นสถานการณ์ที่ลูกไม่อยากคุยกับใคร เพราะเครียดกับการเรียนที่หนักและแข่งขันกันสูง จึงเสนอทางเลือกให้ลูกเปลี่ยนบรรยากาศ ลดภาวะเครียดที่ประสบอยู่

กลวิธีที่ 8 การบอกเหตุผล

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดกล่าวเพื่อบอกสาเหตุให้ผู้ฟังทราบว่าทำไมต้องกระทำหรือไม่กระทำบางสิ่ง

เป็นการชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ฟังกระทำอยู่นั้นเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร จะพบว่ามักจะมีคำว่า “เพราะ” ในการอธิบายถึงสาเหตุของสิ่งที่ต้องกระทำ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 8

“ไม่ต้องไป เพราะมันเป็นอันตรายและยังไม่มีผู้ใหญ่ไปด้วย เมื่อถึงเวลาอันควรหรือโตกว่านี้จะให้ไป”

ตัวอย่างที่ 8 เป็นสถานการณ์ที่ลูกขออนุญาตพ่อแม่ไปเที่ยวต่างจังหวัดและค้างคืน 1 คืน แต่พ่อแม่ไม่ให้ไปและบอกสาเหตุที่ไม่ให้ลูกไปเพราะกลัวว่าจะเกิดอันตราย ตลอดจนไม่มีผู้ใหญ่ไปด้วย จึงมีความห่วงใย ถ้าเกิดเหตุฉุกเฉินจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

กลวิธีที่ 9 การกล่าวประชดประชัน

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดกล่าวแบบประชดประชันเพื่อให้ผู้ฟังตีความเอาเองว่าสิ่งที่กระทำไม่เหมาะสมไม่ควรปฏิบัติ และมีเจตนาที่จะให้ผู้ฟังแก้ไขพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น

ตัวอย่างที่ 9

“กินเข้าไปให้เต็มที คิดว่าอ้วนแล้วมันดีกับตัวเองก็ทำไป แต่แม้ว่าคนอ้วนยังงี้ก็ดูไม่สวย ทำอะไรก็เข้าไปหมด ลองคิดดูนะ”

ตัวอย่างที่ 9 เป็นสถานการณ์ที่ลูกมีน้ำหนักตัวค่อนข้างมาก เพราะชอบดื่มน้ำอัดลมและขนมขบเคี้ยว พ่อแม่จึงใช้กลวิธีประชดประชันเพื่อให้ลูกรู้สึกแยเมื่อมีพฤติกรรมดังกล่าว และต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น

กลวิธีที่ 10 การตำหนิ

เป็นกลวิธีที่ผู้พูดกล่าวตำหนิการกระทำที่ผู้ฟังได้แสดงออกอย่างไม่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้ผู้ฟังรับทราบว่าตนเองผิดพลาดและต้องแก้ไข เช่น

ตัวอย่างที่ 10

“ทำพฤติกรรมแบบนี้ไม่น่ารักเลย เด็กดีเค้าไม่ทำกันนะ”

ตัวอย่างที่ 10 เป็นสถานการณ์ที่ลูกแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อหน้าญาติผู้ใหญ่ที่ตนเองไม่ชอบ พ่อแม่จึงใช้กลวิธีตำหนิเพื่อให้ลูกรู้ว่าสิ่งที่ทำไม่เหมาะสมและไม่ควรปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เป็นพ่อแม่จะมีการใช้กลวิธีในการขอร้อง 1 กลวิธี หรือมากกว่า 1 กลวิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ เนื่องจากการสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นมีมุมมองในการขอร้องที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์สมมติที่กล่าวมาข้างต้น ประสิทธิผลของการขอร้องจะขึ้นอยู่กับผู้ฟังมีการกระทำตามที่ขอร้องหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดอาจจะใช้กลวิธีการอธิบายเหตุผลและการแนะนำประกอบกัน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังกระทำตามที่ขอร้อง และผู้พูดควรจะคำนึงถึงเรื่องจิตใจและสภาวะอื่น ๆ ของผู้ฟังประกอบไปด้วย โดยทั่วไปแล้วพ่อแม่จะมีหน้าที่อบรมสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่ลูก ดังนั้นการคำนึงถึงมโนธรรมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้พ่อแม่นำมาใช้ร่วมกับการเลือกใช้กลวิธีในการขอร้องในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น กลวิธีแนะนำเป็นสร้างมโนธรรมให้แก่ลูกเพื่อให้ลูกเข้าใจว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ และซึมซับสิ่งต่าง ๆ ตามที่พ่อแม่ใช้กลวิธีแนะนำ หรือกลวิธีการประชดประชันเป็นกลวิธีที่อาจส่งผลถึงให้ลูกเกิด

ความไม่มั่นใจในตัวเอง มีความสับสนและไม่แน่ใจในคำพูดว่าต้องการให้ปฏิบัติอย่างไร เป็นต้น ดังนั้นการใช้กลวิธีการขอร้องควบคู่ไปกับแนวทางทางด้านจิตวิทยาจะสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารภายในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

2. ปัจจัยด้านเพศของพ่อและแม่มีผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้องที่แตกต่างกัน

จากการรวบรวมข้อมูลการใช้กลวิธีของพ่อและแม่ปรากฏอัตราการใช้กลวิธีการขอร้องรูปแบบต่าง ๆ แตกต่างกันดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราการใช้กลวิธีการขอร้องของผู้พูด (พ่อแม่)

ผู้พูด \ กลวิธี	อัตราร้อยละของการใช้กลวิธีการขอร้อง (%)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
พ่อ	46	44	2.6	3.9	0.2	0.1	2.2	0.6	0.2	0.2
แม่	44	43	4.3	2.6	2.5	0.5	1.5	0.9	0.5	0.2

หมายเหตุ : กลวิธีการขอร้อง มี 10 รูปแบบ คือ 1) การอธิบายผลของการกระทำ 2) การแนะนำ 3) การถาม 4) การบอกความต้องการ 5) การกำหนดเงื่อนไข 6) การกล่าวให้ผู้ฟังรู้สึกดี 7) การเสนอทางเลือกอื่น 8) การบอกเหตุผล 9) การประชดประชัน 10) การตำหนิ

เมื่อพิจารณาตามตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มของผู้พูดที่เป็นพ่อมีอัตราการใช้กลวิธีการอธิบายผลของการกระทำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 46 และกลวิธีการแนะนำ คิดเป็นอัตราร้อยละ 44 มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจากกลุ่มของผู้พูดที่เป็นแม่ แต่พ่อจะมีอัตราการใช้กลวิธีการบอกความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 3.9 และการใช้กลวิธีการเสนอทางเลือก ร้อยละ 2.2 มากกว่าแม่ ส่วนแม่เมื่อพิจารณาตามตารางพบว่า มีอัตราการใช้กลวิธีการถาม คิดเป็นร้อยละ 4.3 อัตราการใช้กลวิธีรองลงมาคือ กลวิธีการกำหนดเงื่อนไข คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.5 การกล่าวให้ผู้ฟังรู้สึกดี ร้อยละ 0.5 การบอกเหตุผล ร้อยละ 0.9 และการประชดประชัน ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ ซึ่งมีการใช้กลวิธีเหล่านี้มีอัตราการใช้มากกว่ากลุ่มผู้พูดที่เป็นพ่อ สำหรับอัตราการใช้กลวิธีการตำหนิทั้งสองกลุ่ม มีการเลือกใช้กลวิธีนี้น้อยในอัตราที่เท่ากันคือ ร้อยละ 0.2

อภิปรายผล

ตามที่ได้กล่าวมาในตอนต้นว่าการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความสำคัญ และเมื่อพิจารณาการใช้กลวิธีการขอร้องระหว่างพ่อและแม่ในงานวิจัยนี้อธิบายได้ว่า การปรากฏรูปแบบของกลวิธีการขอร้องของพ่อและแม่มีการใช้กลวิธีการขอร้องหลายรูปแบบและมีการเลือกใช้ต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่พ่อจะเน้นการกล่าวแบบอธิบายผลของการกระทำ การแนะนำ การบอกความต้องการ และการเสนอทางเลือกอื่นมากกว่าแม่ เมื่อพิจารณาถึงการกล่าวแบบผู้พูดจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเป็นส่วนประกอบตามบริบทของการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องมี 3 ปัจจัย ตามแนวคิดของ Brown and Levinson (1978) คือ ความสัมพันธ์ของ

สถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟังหรือ อำนาจ (power) ความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังหรือ ระยะห่างทางสังคม (social distance) และความหนักเบาของภาระที่ขอให้กระทำ (ranking of imposition) สำหรับการกำหนดรูปแบบกลวิธีการขอร้องในการวิจัยนี้จะใช้เกณฑ์ทางด้านรูปภาษาและเจตนาในการขอร้องของผู้พูด

ในกรณีของผู้พูดที่มีอำนาจต่อผู้ฟัง ซึ่งมุมมองของสมาชิกในครอบครัวจะถือว่าพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด ตามแนวคิดของ Dorothy and Raphael (1996) กล่าวว่า ปัจจัยด้านค่านิยมและเจตคติเกี่ยวกับการไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงกับชาย เช่น แนวคิดผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง เจตคติทางสังคมที่คาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำ ผู้ตัดสินใจ และผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัวเนื่องจากผู้ชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่าสามารถป้องกันผู้หญิงและเด็กได้ จึงทำให้ในการขอร้องของพ่อจะมีอำนาจต่อผู้ฟัง (ลูก) มากกว่าแม่ ดังนั้นพ่อจึงใช้กลวิธีการขอร้องที่มีเป้าหมายชัดเจน เช่น มีการอธิบายและแนะนำให้กระทำตาม หรือถ้าต้องการให้ผู้ฟังกระทำอะไรจะใช้วิธีการกล่าวบอกความต้องการเพื่อให้ลูกกระทำตาม เช่น “ไม่ยอมให้ไป” เป็นต้น ส่วนแม่มักจะใช้วิธีการกล่าวบอกความต้องการเช่นกัน จะเป็นกล่าวเป็นนัยที่ซ่อนเจตนาว่าต้องการขอร้องไม่ยอมให้ผู้ฟังทำ เช่น “แม่อยากอยู่กับลูกนาน ๆ” เป็นการบอกความต้องการแบบเป็นนัยว่าไม่ยอมให้กระทำการที่ไม่ดี ในกรณีนี้คือ ไม่ต้องการให้สูบบุหรี่ เพราะเกรงว่าลูกจะอายุสั้น นอกจากนี้แม่จะมีการถามเหตุผลก่อน เพื่อนำมาประกอบการขอร้อง หรือใช้กลวิธีการอธิบายและแนะนำวิธีการปฏิบัติ และเสนอการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านเพศมีผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้อง ซึ่งพ่อและแม่มีการตัดสินใจเลือกใช้กลวิธีการขอร้องต่างกัน แม่จะมีความโอนโยนกว่าพ่อและส่วนใหญ่แม่ไม่ได้เป็นผู้นำของครอบครัว ตามแนวคิดเจตคติดั้งเดิมของ Dorothy and Raphael (1996) คือ ค่านิยมที่ให้แม่ต้องอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ท้อแอกว่าพ่อ จึงมีหน้าที่เป็นผู้ทำงานบ้าน เลี้ยงดูและใกล้ชิดกับลูกมากกว่าพ่อตลอดจนมีความใกล้ชิดสนิทสนมจะไม่แสดงอำนาจ แต่จะเป็นการสร้างความผูกพันกันมากกว่า และโดยธรรมชาติของแม่จะมีความสนิทสนมกับลูกตามสายใยความสัมพันธ์ตั้งแต่ตั้งครรภ์ จึงนิยมใช้วิธีการพูดขอร้องหลายรูปแบบเพื่อโน้มน้าวผู้ฟังให้กระทำตามที่ขอร้อง เช่น ในสถานการณ์เดียวกันแม่จะมีกลวิธีการถาม การกำหนดเงื่อนไขและการบอกเหตุผลเพื่อขอร้องให้ลูกทำตามที่คาดหวังไว้ และในบางครั้งจะใช้วิธีการประชดประชันบ้างเนื่องจากแม่ต้องการพิจารณาอุปฏิกิริยาตอบรับจากผู้ฟังว่าพอใจหรือไม่ เป็นการพิจารณาถึงเงื่อนไขการเตรียมการ เช่น ความเป็นไปได้ที่จะกระทำการสิ่งนั้น ๆ หรือไม่ และถ้าลูกแสดงความไม่พอใจแสดงว่าไม่มีความเป็นไปได้ในการกระทำตามที่ขอร้อง ซึ่งแม่อาจจะใช้กลวิธีการอื่น เช่น กลวิธีการกล่าวเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกดีเพื่อโน้มน้าวต่อไป และแม่มีความคิดไม่เด็ดขาดเท่ากับพ่อจึงทำให้แม่ใช้กลวิธีค่อนข้างหลากหลายกว่าพ่อ เมื่อพิจารณาถึงกลวิธีการดำเนินที่ทั้งพ่อและแม่ไม่นิยมใช้เนื่องจากเป็นวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า สร้างความไม่พอใจแก่ลูกและทำให้ลูกขาดความเชื่อมั่นในตัวเองได้ ตามหลักทฤษฎีพัฒนาด้านจิตวิเคราะห์ของ Freud (1965) กล่าวว่าไว้วางใจ (Conscious) จะเกิดจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ถ้าอบรมสั่งสอนสิ่งดี ๆ แล้ว ลูกจะซึมซับสิ่งดี ๆ ไว้เป็นสิ่งที่ติดตัวมา และเมื่อโตขึ้นเขาทำสิ่งใดขัดต่อมโนธรรมจะทำให้ลูกรู้สึกสำนึกผิดด้วยตนเอง ดังนั้นการดำเนินเป็นกลวิธีที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าวมากกว่าการให้ลูก

สำนึกผิด พ่อแม่ส่วนใหญ่จึงไม่นิยมใช้ แต่ที่ปรากฏอยู่น่าจะเกิดจากภาวะทางอารมณ์ของพ่อและแม่ในสถานการณ์นั้น ๆ ดังนั้นพ่อและแม่อาจจะต้องพิจารณาถึงประเด็นทางด้านอารมณ์ด้วย และสิ่งสำคัญในด้านอารมณ์ คือการที่พ่อแม่ต้องมีวุฒิภาวะที่ดี สามารถควบคุมตนเองตามสถานการณ์ที่ประสบอยู่ได้เป็นอย่างดีตามแนวคิด ของ Day, Berlyne, and Hunt (1971) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยโตรอนโต แคนาดา ผู้เสนอแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ กล่าวว่า “วุฒิภาวะ” หมายความว่ามนุษย์สามารถมีพัฒนาการไปในทิศทางที่อาจคาดการณ์ได้แน่นอน คือ จะมีความเป็นอิสระมากยิ่งขึ้น เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบตนเองได้ มีระเบียบกฎเกณฑ์ของตัวเอง มีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ กล่าวคือ พ่อและแม่จะต้องมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการเลี้ยงดูลูกให้ดีขึ้นต่อไป

เมื่อพิจารณาบริบทอื่น ๆ ที่อาจมีผลในการนำมาใช้ในการกล่าวกลวิธีการขอร้อง เช่น การปรับน้ำเสียงในการกล่าวขอร้องให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิด จะสื่อถึงภาวะทางอารมณ์ของผู้พูดด้วย เช่น ปรับน้ำเสียงให้ดัง อาจแสดงถึงการเน้นเพื่อเพิ่มแรงจูงใจหรือแสดงอารมณ์โกรธ และการปรับน้ำเสียงเบาลงเพื่อแสดงการปลอบใจ หรือแสดงความเสียใจ เป็นต้น ควรจะทำการศึกษาต่อไป และจากผลการวิจัยนี้ สามารถสรุปได้ว่ากลวิธีการขอร้องเป็นกลวิธีทางด้านภาษาที่มีส่วนช่วยให้การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวมีประสิทธิภาพและช่วยลดปัญหาอื่น ๆ โดยการนำกลวิธีการขอร้องในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อสร้างสัมพันธภาพในการสื่อสารที่ดีต่อไป สำหรับกลวิธีการขอร้องรูปแบบใดที่ไม่ส่งผลดีต่อการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัวก็ไม่ควรนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อลดปัญหาการขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัวด้วยเช่นกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Blum-Kulka and Elite (March 1984) ในการจัดรูปแบบของกลวิธีการขอร้องขึ้นอยู่กับมุมมองในการดำเนินการของผู้พูดที่จะทำการขอร้อง ในการพิจารณาเลือกใช้กลวิธีการขอร้องจะมีมุมมองในการดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟังเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการกระทำตามที่ขอร้อง ปัจจัยทางด้านเพศของผู้พูดจะมีผลต่อการขอร้องด้วย เนื่องจากเพศของผู้พูดและผู้ฟังจะมีผลต่อเลือกใช้กลวิธีการในการขอร้องจะสัมพันธ์กับปัจจัยที่สำคัญในการประกอบเป็นบริบทในการเลือกใช้ตามแนวคิดของ Brown and Levinson (1978) เช่น ผู้พูดและผู้ฟังมีเพศเหมือนกัน ผู้พูดจะเลือกปัจจัยระยะห่างระหว่างสถานภาพ ความสนิทสนม และการสร้างภาระหนักเบาได้เหมาะสม เพื่อเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในบริบทต่างๆ ได้ง่ายขึ้น และสามารถนำมาใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

รายการอ้างอิง

- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2552) รายงานพฤติกรรมเสี่ยงจากวัยรุ่นไทย พ.ศ. 2541-2551. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิเคราะห์สภาวะของเด็กและวัยรุ่น.
- ศิริรัตน์ คุปติวุฒิ. (2545) จิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น.

- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร. (2560) “หน่วยที่ 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/research/program/unit6/content3.htm> (20 ตุลาคม 2560)
- สุจิตลักษณ์ ดีผดุง. (2552) **วจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : สถาบันวิจัยและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุจิตลักษณ์ ดีผดุง และ สุขุมาวดี ขำหิรัญ. (2548) **การขอร้องและการปฏิเสธการขอร้องในภาษาไทย**. นครปฐม : สถาบันวิจัยและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ และคณะ. (2552) **วิเคราะห์สภาวะเด็กและวัยรุ่น วัย 13-18 ปี**. กรุงเทพมหานคร : ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และ สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ. (2547) **การเปรียบเทียบกลวิธีการขอร้องในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blum-Kulka, Shoshana and Elite, Olshtain. (March 1984) “Requests and apologies : A cross-cultural study of speech act realization patterns (CCSARP)” **Applied Linguistics**. 15 (3) p. 196-213.
- Brown, P. and Levinson, S. C. (1978) “Universals in language usage : Politeness phenomena” In E.N. Goody, Ed. **Questions and Politeness : Strategies in Social Interaction**. pp. 56-289. Cambridge : Cambridge University Press.
- Day, H. I., Berlyne, D. E. and Hunt, D. E. (1971) **Intrinsic Motivation : A New Direction in Education**. Toronto : Holt, Rinehart and Winston.
- Dorothy, S. B. and Raphael, J. B. (1996) **Family Therapy : A Systematic Integration**. Boston : Allyn and Bacon.
- Erikson, E. (1963) **Identity and the Life Circle**. New York : International Universities Press.
- Freud, A. (1965) **The writings of Anna Freud, volume 6. Normally and Pathology in Childhood: Assessment of Development**. Madison : International University Press.
- Jatuporn Khahua. (2003) **A study of Speech Act Patterns of Requests in Thai Society**. Thesis M.A. (Linguistics Faculty of Graduate Studies) Nakhonpathom : Graduate School Mahidol University.
- Searle, J. R. (1969) **Speech Acts**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1985) “Indirect Speech Acts” In A. P. Martinich, Ed. **The Philosophy of Language**. p. 171-185. Oxford : Oxford University Press.